

со стороны преобладающих ветров процесс естественного возобновления будет проходить более успешно. Для сосновых древостоев эффективное обсеменение происходит до 50 метров от стены леса в обычные годы и до 70 метров в урожайные. На расстоянии 100 метров даже в урожайные годы плотность семян уже не будет достигать величины, необходимой для достижения эффективного возобновления. Если стены леса отсутствуют, необходимо оставлять семенные деревья в количестве до 20 шт/га, с равномерным размещением по всей площади [3].

Количество экземпляров естественного возобновления зависит от процента проективного покрытия живого напочвенного покрова. Наибольшее среднее количество экземпляров подроста главных пород на учетных площадках зафиксировано при проективном покрытии травяно-кустарничкового и мохово-лишайникового яруса до 30%. Наименьшее среднее количество экземпляров подроста отмечается при значительном их проективном покрытии (60% и более). Наибольшее среднее количество молодых древесных растений главных древесных пород на учетных площадках отмечено при отсутствии однодольных растений.

Анализ густоты созданных и дополненных лесных культур, сохранившихся лесных культур сосны, а так же густоты естественного возобновления сосны на обследуемых участках указывает на то, что после проведения сплошнолесосечной рубки главного пользования, не обязательно создавать лесные культуры первоначальной густотой, указанной в нормативных документах. Обследуемые участки через несколько лет смогли самостоятельно возобновиться главной породой. Поэтому необходимо внести изменения в нормативные документы с целью уменьшения первоначальной густоты создаваемых лесных культур, или отказа от дополнения культур.

Необходимо стараться отходить от искусственного лесовозобновления и делать больше упор на комбинированное возобновление леса. При создании частичных лесных культур не учитывать первоначальную густоту жизнеспособных растений главных пород.

ИСТОЧНИКИ И ЛИТЕРАТУРА

1. Положение о порядке лесовосстановления и лесоразведения: Постановление Министерства лесного хозяйства Республики Беларусь от 19.12.2016 г. №80 // Нац. реестр правовых актов Республики Беларусь. 2016. 8/31578. 44 с.
2. Мелехов И.С. Лесоведение. Москва: «Лесная промышленность», 1980. 410 с.
3. Правила рубок леса в Республике Беларусь: Постановление Министерства лесного хозяйства Республики Беларусь от 19.12.2016 г. № 68 // Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь. 2016. 8/31584.

УДК 634.753

*Ольга Овезмирадова, Александр Артемчук
(Житомир, Україна)*

СОРТОВА ПРОДУКТИВНІСТЬ СУНИЦІ ЛІСОВОЇ В УМОВАХ ПОЛІССЯ

У статті наведено результати продуктивності сортів суниці альпійської. Встановлено, що в агроекологічних умовах Полісся найкращими показниками продуктивності відрізняється сорт Олександрія, який забезпечує урожайність ягід з куща 420 г з середньою масою ягід 7 г.

Ключові слова: *суниця альпійська, сорти, урожайність.*

The article presents the results of productivity of alpine strawberry varieties. It is established that in the agroecological conditions of Polissya the best indicators of productivity are the variety Alexandria, which provides a yield of berries from a bush of 420 g with an average weight of berries of 7 g.

Key words: *alpine strawberries, varieties, yield.*

Суниця – одна з найпопулярніших ягідних культур. Її цінність обумовлена відмінними смаковими та лікувальними властивостями. Серед видового складу роду *Fragaria* особливо цінним вмістом біохімічних речовин відрізняється суниця лісова (*F. vesca* L.) [2]. Нині в культурі цей вид майже не зустрічається, проте для промислового вирощування використовують його різновид – суницю альпійську (*F. var. alpina*), яку наразі відносять до перспективних нішевих культур [1].

В Україні суницю альпійську поширено вирощують на присадибних та дачних ділянках, проте за площами промислових насаджень вона значно поступається суниці садовій. В останні роки зі значним зростанням попиту на ягоди суниці альпійської, що спостерігається на західноєвропейських ринках, вітчизняні виробники поступово збільшують площі промислових насаджень цієї культури. Плоди суниці альпійської збирають протягом тривалого періоду – від початку літа до настання осінніх заморозків. Сучасні сорти забезпечують високу морозо- та посухостійкість, стійкі до хвороб, характеризуються високою врожайністю, мають відмінний смак та аромат [5]. Метою наших досліджень була оцінка продуктивності перспективних сортів суниці альпійської в агроекологічних умовах вирощування зони Полісся.

Методика досліджень. Дослідження проводили в умовах Ботанічного саду Поліського національного університету. Вивчали сорти суниці альпійської закордонної селекції. Схема досліджень включала наступні варіанти: 1) Барон Солемахер; 2) Алі-Баба; 3) Олександрія; 4) Регіна делле валлі. Повторність досліду 3-кратна. Схема садіння рослин – 30×60 см, розміщення варіантів – систематичне. Ґрунт насаджень – дерново-підзолистий глеюватий. Біометричні показники рослин та врожайність визначали за загальноприйнятими методиками [3, 4].

Результати досліджень. Урожайність є одним з головних чинників господарської цінності культур, яка значною мірою залежить від їх сортових особливостей. Досліджувані нами сорти суниці альпійської забезпечували високий ступінь плодоношення та врожайність ягід (табл. 1).

Таблиця 1. Структура врожайності суниці альпійської залежно від сортових особливостей (середнє 2020-2021 рр.)

Сорт	Кількість ягід в суцвітті, шт.	Середня маса ягоди, г	Урожайність з куща, кг
Барон Солемахер	3-5	4	0,34
Алі-Баба	3-5	5	0,37
Олександрія	4-6	7	0,42
Регіна делле валлі	3-4	3	0,28
НІР ₀₅			0,03

Залежно від сорту, суниці альпійські в досліджуваних умовах формували на квітконосах до 3-6 ягід, середня маса яких коливалась в межах 3-7 г. За період досягання з одного куща можна отримати 280-420 г ягід. За основними показниками врожайності варто відмітити сорт Олександрія. Рослини цього сорту формують до 6 ягід на квітконосі, відрізняються найбільшою масою ягоди – 7 г та забезпечують урожайність 420 г ягід з куща.

Високими показниками врожайності відрізнялись також сорти Алі-Баба та Барон Солемахер. Продуктивність цих сортів складала 370 та 340 г з куща, середня маса ягоди – на рівні 5 і 4 г відповідно. Найменшу врожайність забезпечував сорт Регіна делле валлі з масою ягоди 3 г та середньою врожайністю ягід з куща 280 г. Варто відмітити, що всі досліджувані сорти забезпечують високу морозостійкість, а тому в період цвітіння практично не пошкоджувались весняними заморозками, що дозволяє рекомендувати їх для вирощування в агроекологічних умовах зони Полісся.

Висновки. В агроекологічних умовах Полісся найкращими показниками продуктивності відрізняється сорт Олександрія, який забезпечує урожайність ягід з куща 420 г з середньою масою ягід 7 г.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Гель І. М., Рожко І. С. ботанічна класифікація й основні види роду суниць (*Fragaria*). URL: <http://agro-sad.com.ua/statti/naukovi-doslidzhennya/botaniczna-klassifikatsiya-y-osnovni-vydy-rodu-sunyts-fragaria/>.
2. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/701/sunici>.
3. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта (с основами статистической обработки результатов исследований). Москва : Агропромиздат, 1985. 352 с.
4. Моисейченко В.Ф. Методика учётов и наблюдений в опытах с плодовыми и ягодными культурами : метод. рек. Киев, 1987. 68 с.
5. Кращі ремонтантні сорти полуниці: опис, порівняння, рейтинг. URL: <https://flexi.com.ua/?p=10005>.

УДК 632.4:632.952

Наталія Плотницька, Владислав Шнайдер
(Житомир, Україна)

ФУНГІЦИДНИЙ ЗАХИСТ КАРТОПЛІ ВІД ФІТОФТОРОЗУ

*В умовах Житомирської області досліджено ефективність фунгіцидів Ридоміл Голд МЦ 68 WP, в. г., Танос 50 %, в. г., Мелоді Дуо 66,8 WP, з. п. проти збудника фітофторозу картоплі *Phytophthora infestans* (Mont) de Bary. Використання досліджуваних препаратів сприяло зниженню розвитку фітофторозу протягом 21 доби спостереження у 1,3–2,5 рази, порівняно з контролем. Найвищий показник технічної ефективності препаратів Ридоміл Голд МЦ 68 WP, в. г., Танос 50 %, в. г., Мелоді Дуо 66,8 WP, з. п., що становив 47,3–60,3 %, отримано на 14 добу спостереження. Застосування фунгіцидів дало можливість отримати приріст урожаю бульб картоплі у межах 3,2–8,6 т/га. Найкращі показники у зниженні розвитку фітофторозу, найвищі показники технічної ефективності препарату та зростання урожайності отримано при застосуванні фунгіциду Мелоді Дуо 66,8 WP, з.п. (2,0 кг/га).*

Ключові слова: фітофтороз, захист, розвиток, фунгіциди, технічна ефективність, урожайність.

*In the conditions of Zhytomyr region the efficiency of fungicides Rydomil Gold MC 68 WP, Tanos 50 %, Melody Duo 66.8 WP, against the pathogen *Phytophthora infestans* (Mont) de Bary. The use of the studied drugs helped to reduce the development of late blight during 21 days of observation by 1,3–2,5 times, compared with the control. The highest indicator of technical efficiency of drugs Rydomil Gold MC 68 WP, Tanos 50%, Melody Duo 66,8 WP, which amounted to 47,3–60,3 %, was obtained on the 14 day of observation. The use of fungicides made it possible to increase the yield of potato tubers in the range of 3,2–8,6 t/ha. The best indicators in reducing the development of late blight, the highest indicators of technical efficiency of the drug and increasing yields were obtained when using the fungicide Melody Duo 66,8 WP (2,0 kg/ha).*

Key words: late blight, protection, development, fungicides, technical efficiency, yield.

Серед сільськогосподарських культур за різнобічністю господарського використання картопля займає одне з основних місць. Вона є цінною продовольчою, кормовою та технічною культурою. Бульби картоплі у своєму складі містять вітаміни групи В, РР, К, каротин, мінеральні солі, а також крохмаль та білок [4, 11].

Ґрунтово-кліматичні умови нашої держави є досить сприятливими для вирощування картоплі з високим економічним ефектом. Проте однією із обов'язкових умов у технології вирощування культури має бути захист від шкідливих організмів, а саме: шкідників,